

Europa descobreix que hi ha independentistes aragonesos

El portaveu d'Estau Aragonés, Andrés Castro, resident a Sant Boi de Llobregat, explica com preparen una plataforma electoral que seguirà un model semblant a les Candidatures d'Unitat Popular catalanes

J. M. C. - BARCELONA

El diari italià *Corriere della Sera* va publicar l'1 de febrer passat un extens informe sobre els independentismes a Europa que, en referir-se a Espanya, destacava les lluites d'Euskadi, de Catalunya... i d'Aragó, «on existeix el menys conegut dels nacionalismes espanyols, amb un segle d'existència i reivindicacions similars a les dels bascos i dels catalans».

L'independentisme aragonès existeix. Segons dades del Baròmetre d'Opinió del Govern de Marcel·lí Iglesias, corresponents a la tardor passada, el 3,1% dels seus ciutadans desitjaria que Aragó es convertís en un «Estat o país independent». Aquest percentatge va cridar l'atenció dels analistes perquè, tot i ser marginal, posa en evidència que el sentiment independentista està creixent, ja que gairebé mai no havia superat el 2%.

Curiosament, la crisi interna de la Chunta Aragonesista (CHA), una formació nacionalista d'esquerra que va obtenir quatre diputats en les últimes autonòmiques, està engreixant altres formacions extraparlamentàries, especialment Estau Aragonés (Estat Aragonés), que es defineix obertament com a independentista.

El portaveu i cap visible d'Estau Aragonés, Andrés Castro, va néixer a Jaén, però de petit la seva família es va establir a Saragossa i en l'actualitat resideix a Sant Boi de Llobregat, per on es va presentar en les últimes municipals integrant la llista d'ERC, així sí, com a independent i després de consultar-ho amb els seus coreligionaris aragoneses. En declaracions a aquest setmanari, Castro precisa que Estau Aragonés no pretén ser una ERC a l'aragonesa,

→ Andrés Castro resideix a Sant Boi i treballa en el sector de la construcció.

sinó que el model, per a quan es presentin a les municipals del 2011, serà semblant a les CUP, a les Candidatures d'Unitat Popular catalanes.

Sopa de lletres

Com tants independentismes, l'aragonès també és una sopa de lletres de formacions molt minoritàries que, sovint, estan enfrontades entre elles. Per superar aquesta divisió, l'any passat es va constituir el Bloque Independentista de Cuchas (BIC) —en fàbula aragonesa, *cuchas* significa 'esquerres', una plataforma que aplega col·lectius com Puyalón —el corrent més sobiranista de CHA—, Chobena-

lla —joventuts de CHA—, Astral, Sindicato Obrero de Aragón, A Enrrestida —una organització anarco-independentista— i Estau Aragonés.

Andrés Castro puntualitza que el Bloque Independentista de Cuchas és una «plataforma d'acció», de la qual ha de sortir més endavant una formació electoral per concórrer a les eleccions municipals del 2011. En els comicis anteriors, Estau Aragonés i altres formacions integrants del BIC havien fet campanya pel vot nul, ja que discrepen de la línia política de Chunta Aragonesista per considerar que no actua com a partit nacional ni és un «referent» del

nacionalisme aragonès.

De fet, Castro és un exmilitant de CHA que, com altres adscrits al corrent sobiranista Puyalón i a les seves joventuts, han acabat abandonant aquesta sigla, que ha passat de tenir nou diputats a només quatre en les últimes autonòmiques. En una situació de crisi interna, la Chunta Aragonesista va elegir al gener passat una nova presidenta, la regidora saragossana Nieves Ibeas, perquè redirigeixi la formació després de la patcada electoral.

El sector més sobiranista de CHA, Puyalón, i les seves joventuts, Chobena, s'han integrat al BIC i mantenen converses amb Estau Aragonés per a la possible constitució d'una nova formació electoral que aplegui tot l'independentisme d'esquerra.

'Estrelades' al carrer

La bandera *estrelada*, formada per les quatre barres i l'estel roig al mig, es torna a veure pels carrers perquè sovintegen les manifestacions i protestes independentistes. A l'octubre de 2006, diversos col·lectius van muntar una marxa a Saragossa, amb el lema «*Dengün estatuto nos ferá libres*», per denunciar que la via de l'autonomisme no portarà enlloc.

Com en el cas català, els documents de les diverses organitzacions independentistes aragoneses també incideixen en la «la invasió castellano-borbònica del 1707 (set anys abans del 1714 català), amb l'abolició del Regne d'Aragó i, per tant, d'un Estat aragonés amb més de 700 anys d'història». Per això, segueixen a qualificar Aragó com «un territori ocupat una colònia privada del seu idioma, de la seva cultura autòctona i del coneixement del que els és propi, per efecte d'un sistema funcional i educatiu centralista espanyol».

Els independentistes també es pronuncien sobre el dia a dia de la política aragonesa i, en especial, de les infraestructures. Estau Aragonés ha pres posició contra el projecte Gran Scala, la macrourbanització, amb casinos, hotels, camps de golf i àrees residencials i d'oci que es preveu construir als Monegres. Andrés Castro ho explica: s'ha d'ajudar aquest territori, que necessita inver-

Al costat de Companys el 6 d'octubre

Estau Aragonés és un històric partit independentista que es va fundar el 1933 a Barcelona, ja que els seus impulsors eren una colla d'emigrants aragonesos establerts en aquesta ciutat, entre els quals sobresortia Gaspar Torrente. Des del primer moment, Estau Aragonés es va definir com un partit republicà, d'esquerra, antifeixista i partidari d'una federació ibèrica.

La seva relació amb Esquerra Republicana era tan pròxima que, el 6 d'octubre de 1934, quan Lluís Companys va proclamar la República Catalana, els militants del partit aragonès li van fer costat. Els Almogàvares, les joventuts d'Estau Aragonés, es van enfrontar a les tropes espanyoles. Gaspar Torrente estava tancat al Palau de la Generalitat, juntament amb el Govern de Companys, durant el setge de les tropes espanyoles. Un cop es va restablir la situació, la seu barcelonina d'Estau Aragonés va ser tancada per orde governativa.

Durant la Guerra Civil, els militants d'Estau Aragonés van formar part de les milícies catalanes i la Generalitat va nomenar Gaspar Torrente com a comissari del municipi d'Oliana (Alt Urgell). Torrente també va ser un dels promotors de la revista *El Ebro*, una publicació de la Unió Regionalista Aragonesa de Barcelona, que els anys vint va teoritzar sobre el nacionalisme aragonès.

En democràcia, el Rolde Aragonés de Barcelona va crear el 1991 una plataforma, el Comitè d'Emigrants Nacionalistes d'Aragó a Catalunya, que alguns anys més tard, el 2000, va publicar un manifest independentista. El 2008, un altre grup, també vinculat al Rolde de Barcelona, va acordar la refundació d'Estau Aragonés, amb gestores a Saragossa i a Barcelona, de manera que aquest partit naixia per segona vegada a la capital catalana. ■

Castro adverteix que Catalunya només pensa en Galeusca i s'oblida d'altres nacionalismes ibèrics

sions, s'ha de donar ocupació als seus habitants, «però no amb aquest model de desenvolupament».

De sempre, les organitzacions independentistes aragoneses han tingut vincles amb les catalanes; però, d'aquestes relacions, Andrés Castro en fa un retrat històricament, els catalanistes s'han obsessionat amb Galeusca —la col·laboració de les forces de Galícia, d'Euskadi i de Catalunya—, però s'han oblidat dels nacionalistes d'altres territoris, especialment dels d'Aragó, quan sempre han fet costat als seus plantejaments i no solament per motius de bon veïnatge, sinó per afinitat. ■